СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 292. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 16. грудня, 1922. | VOL. XXX. | No. 292. | Jersey City, N. J., Saturday, December 16, 1922. | THREE CENTS

ЛЯЦЬКІ КАТИ РОЗСТРІЛЯЛИ ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ ХЛОПЦІВ.

З РУК ЛЯЦЬКОГО КАТА-НАЇЗНИКА ЗГИНУЛИ У ЛЬВОВІ ДВА МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ-ГЕРОЇ РОМАН ЛУЦЕЙКО І ВАСИЛЬ КРУПА.

ЛЯЦЬКИЙ НАГЛИЙ СУД У ЛЬВОВІ ЗАСУДИВ НА СМЕРТЬ ДВОХ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ, РОМАНА ЛУЦЕЙКА І ВАСИЛЯ КРУПУ, З ЛЮБИЧІ КОРОЛІВСЬКОЇ, ПОВІТ РАВА РУСЬКА.

ОБОХ ЗАСУДЖЕНИХ РОЗСТРІЛЯНО У ЛЬВОВІ ДНЯ 29-ого ПАДОЛИСТА, 1922.
ОСТАННІ СЛОВА РОЗСТРІЛЯНИХ: ГИНЕМО ЗА ІДЕЇ НАРОДА! ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНА!

ЛЬВІВ, 1. грудня. — В середу, дня 29. падолиста с. р., у львівському окружньому суді закінчився наглий суд над двома молодими українськими студентами РОМАНОМ ЛУЦЕЙКОМ і ВАСИЛЕМ КРУПОЮ, з Любичі Королівської, повіт Рава Руська, котрих обжалувано, що вбили війта і предсідника виборчої комісії в Любичі Королівській, Михайла Ланового.

Наглий суд відбувся під проводом судді Ангельського. Обжаловував пр. Павліковський.

Боронили львівські адвокати др. Глушкевич і др. Бандель.

На розправі виказано, що польська поліція обох обжалуваних била, катувала і МУЧИЛА ТОРТУРАМИ АЖ ДО НЕПРИТОМНОСТИ, почім вимогла на них зізнанне, що вони вбили Ланового. Одначе на ділі вони до сього не призналисъ і вини їм не доказано.

ПРИСУД.

В середу була мала саля окружного суду у Львові битком набита. Серед публики, переважно польської, замітне поруцiеннє. Довкола чути сміхи; падуть зідливі слова під адресою обвинувачених: „Мордерци, бандиці". Обвинувачені заховуються спокійно, з гідностю.

О год. 11.40 передполуднем отворяються двері, що ведуть до кімнати нарад. Трибунал входить на салю.

Присутні встають. Предсідник відчитує присуд, силою якого обох обвинувачених ВАСИЛЯ КРУПУ І РОМАНА ЛУЦЕЙКА ПРИЗНАЄТЬСЯ ВИННИМИ ЗЛОЧИНУ СКРИТОВБИВЧОГО І НАСАДЖЕНОГО ВБИВСТВА І ЗАСУДЖУЄТЬСЯ ЇХ НА КАРУ СМЕРТИ ЧЕРЕЗ ПОВІШЕННЄ, З ТИМ ЗАСТЕРЕЖЕННЄМ, ЩО РОМАНА ЛУЦЕЙКА СТРАТИТЬСЯ СКОРШЕ, А ВАСИЛЯ КРУПУ ПІЗНІЙШЕ.

Тому, що на підставі розпорядку про доразові суди присуд має бути переведений протягом двох годин від хвилі присуду оборонець др. Бандель просить трибунал продовжити реченець о одну годину, що є допустиме законом. До того домагання оборони трибунал прилучився, після чого з рамени оборони і трибуналу внесено негайно телефонічне прошеннє до Варшави о помилуваннє для обох обвинувачених.

Оба обвинувачені приняли засуд спокійно і достойно. Також спокійно заховувалась мати і сестри обв. Крупи та батько обв. Луцейка. Ніодної слези не бачила в їх очах товпа, яка з цікавостю окружила родину засуджених. Слідують години нервового вичікування.

КОЛО ГОДИНИ 12. ПРИХОДИТЬ ВІДПОВІДЬ З ВАРШАВИ, ЩО ПРОШЕННЄ ОБОРОНИ ВІДКИНЕНО І ПРИСУД ЗАТВЕРДЖЕНО.

ЗАСУДЖЕНИХ РОЗСТРІЛЯНО.

Вже перед 1-ою годиною зібралась на подвірю тюрми „Бриґідок" при ул. Казимирівській товпа людий, цікавих бачити виконаннє присуду. Крім представників оборони і преси, богато поліцаїв і кільканайцять членів родини, та знакомі комісарів. Перед одрананим муром в закутнім подвірю станув рій польського війска під командою офіцира.

О год. 2.45 приводять першого засудженого РОМАНА ЛУЦЕЙКА. Іде в товаристві оборонця д-ра Шухевича. Хід його смілий і бодрий. Стає на вказаному офіцером місці і останній раз обкидає всіх зором довкола.

Очей не дає собі завязати. Священик дає йому цілувати в останнє хрест. Паде коротка команда, рій бере приціл.

Чути звінкий останній голос засудженого:

„СТРІЛЯЙТЕ КАТИ! ГИНУ ЗА ІДЕЇ НАРОДА! ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНА!".

Грянула сальва і одно молоде тіло покотилось долів, забагрюючи сніг великою темною плямою.

В ДЕСЯТЬ МІНУТ ПІЗНІЙШЕ РОЗСТРІЛЯНО И ВАСИЛЯ КРУПУ. І сей також ішов по геройськи на смерть та не дав завязати собі очий.

Останні його слова злились в один грімкий оклик:

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНА!

СВІДКИ ПРОКУРАТОРІЇ ПРО МАСАКРУ В ГЕРИНІ

МАРІОН, Илиноис, 14. грудня. — По вступних формальних та чесущних переслуханнях, що відбулися вчора, суд, розбираючий герийську масакру, перейшов нині до переслухання доказових свідків, покликаних прокураторією.

Свідки по більшій части описували сцени вже після масакри. Один з них, примірóм, Дж. Маршал Ленц, котрий торгує землею, оповідав, кілько трупів бачив він в день масакри. Він розказував, що дня 22. червня рано він бачив громаду людий, як ішли з криком та співами поперед його хату, ведучи перед собою шістьох вязнів з кровавими головами. Того самого дня пізнійше він, ідучи зі своїм братом автомобілем, бачив в лісі 14 трупів розстріляних людий, повязаних зі собою шнурами, а далі здовж дороги начислив ще шість трупів, а відтак з лісі знов 4 трупи, з котрих один був завішений на дереві. Свідок не розпізнавав нікого з помежи обжалованих.

Другий свідок, брат попереднього, Т. Н. Ленц, коваль по званню та, як він каже, член майнерської юнії, потверджував зізнання свого брата. Джордж Гарисон, фармерський робітник, бачив коло фарми, на котрій він працював громадку яких 25 людий з одним вязнем. Вони справилися від фарми на полудне, і в долині застрілили вязня, як він хотів втікати. Свідок зізнав, що бачив Берта Грейса, одного з обжалованих, як одного з тих, що були в громадці з рушницею в руці. Він згадав ще про двох робітників, котрих нема на лаві обжалованих.

Третій свідок, візниця Лоренс Бір, пізнав межи обжалованими Джова Карнеґі як такого, що мав при собі револьвер в день подій. Четвертий свідок пізнав за те саме обжалованого Ліва Мена.

СКАНДАЛЬНІ СЦЕНИ НА ПЕРЕСЛУХАННЮ В СПРАВІ ОБЖАЛОВАННЯ ДОГЕРТІ

ВАШІНГТОН, 14. грудня. — Слідство в справі обжалованя генерального прокуратора (міністра судівництва) Догерті за надужитте власти, яке веде судовий комітет палати послів під проводом голови Волстеда, дійшло нині до скандальних сцен, коли голова комітету не дозволив конгресменови Келерови, на котрого комаганнє слідство ведеться, прочитати перед комітетом приготовану заяву. Після горячої перепалки межи обома конгресменами Келер покинув переслуханнє, а Волстед приказав доручити йому завізваннє на нове переслуханнє завтра.

Нюйорський адвокат С. Антермайер, котрий виступає яко правний дорадник Келера, оголосив лист, в котрім називає слідство, ведене Волстедом, вимиваннєм Догерті.

АМЕРИКА ЗААЛЯРМОВАНА ВІСТЯМИ ПРО НАБЛИЖАЮЧУСЯ РУЇНУ НІМЕЧЧИНИ

ВАШІНГТОН, 14. грудня. — Високі урядники міністерства скарбу та департаменту стейту (заграничного міністерства) дали до пізнання, що Злучені Держави є поважно заінтересовані наспіваючими вістками з Европи ,на основі котрих Німеччина має наближатися скоро до фінансової руїни. Кажуть вони, що в коротнім часі, як аліянти не полагодять відповідно справи воєнних відшкодовань, Німеччина не буде навіть в силі спроваджувати в достаточній скількости поживи для свого населення.

На основі сих поголосок мезурський конгресмен Нютон вже вніс в конгресі резолюцію на визначеннє суми 70 міліонів долярів на живленнє Німеччини та Австрії. Уряд має дивитися досить прихильно на резолюцію.

АДМІНІСТРАЦІЯ ТА ПРОПОЗИЦІЯ НОВОЇ МОРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШІНГТОН, 14. грудня. — В конґресі повстала досить поважна ґрупа, яка домагається скликання нової конференції для обмеження будови малих воєнних кораблів. Наколиб уряд не захотів такої конференції скликати, то ґрупа сенаторів та конґресменів буде домагатися, аби конґрес визначив як можна найбільшу суму на будову малих кораблів, не заборонених договором пяти держав у Вашінгтоні.

Уряд ставить до пропозиції прихильно, але не вірить, щоби така конференція могла тепер удатися.

ЗАВОРУШЕННЯ В ТЮРМІ

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 14. грудня. — В місцевій тюрмі прийшло нині до заворушення, викликаного 25 вязнями, членами організації Промислових Робітників Світа (Ай. Даблю Даблю.). Вязні повивішували червоні прапори зі своїх комірок, та били кулаками в двері. Коли наспіла поліція, узброєна в рушниці, все успокоїлося.

ПРОТИ ПОДВІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

ВАШІНГТОН, 13. грудня. — З огляду на те, що Найвисший Суд Злучених Держав видав рішеннє, що федеральні суди можуть накладати кари на переступленнє федерального прогибіційного закона на тих самих виновників, що той самий случай вже були карані стейтовим судом, в палаті послів появилося внесеннє мишиґенського конґресмена Бренана, яке заборонне на будуче подвійне процесованнє виновника.

ЗА ІМЕНОВАННЄМ БАТЛЕРА

ВАШІНГТОН, 13. грудня. — Субкомітет судового комітету сенату видав прихильну опінію про іменованнє минесотського адвоката Пірса Батлера членом Найвисшого Суду Злучених Держав.

Проти іменовання Батлера піднесли були члени поступового блоку закиди „несудейського темпераменту".

ТРОЄ ДІТИЙ ПОГИБЛО В НАСЛІДОК ОГНЮ

Пані Шарльотта Мекгавен, з Ню Йорку вийшла у вівторок сполудня на відвідини своїх знакомих, лишаючи в своїм мешканню троє малих дітий. Найстарший хлопчина мав 5 літ, середуща дівчина 3 роки, а найменча дитина, всего 7 місяців. В хвилі, коли мати виходила на місто, діти спали в ліжку. Коли вона вернула домів кілька годин опісля, діти лежали на землі непритомні. Коло них лежала тліюча постіль. Мати догадалася, що діти мусіли почадитися; вона сейчас постаралася відставити діти до шпиталю. Там лікарі старалися привернути їх до життя, але вони всі померли до години.

Поліція догадується, що котрась дитина встала на ліжко, запалила паперець до горіючої ґазової лямпочки, а опісля, не хотячи, запалила постіль. Коли мати вернула з міста, та лямпочка ще горіла.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ В ЛОНДОНІ

ВІДЕНЬ, 3. грудня. — З Лондону доносять, що митрополит Андрій Шептицький прибув дня 25-го падолиста с. р. до Лондону, де замешкав у тамошнього кардинала Берна.

$12,000 ЗА ЖИТТЄ МУЖА

Лава присяжних суддів стейтового суду в Ню Йорку признала пані Марії Гайбел відшкодованнє в сумі 12.500 долярів за втрату мужа. Пізваним була одна пані, котрої автомобіль вдарив віз мужа позовничкі, завдаючи йому смертельні ушкодження.

КАТЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

На університеті в Парижі створено катедру історії війни 1914—1918 рр. Викладатиме проф. Пер Ренувен, котрому уряд віддав до розпорядимости Слободян... архіви.

ПОЛЬЩА НА РОЗКАЗ ФРАНЦІЇ НЕ ХОЧЕ РОЗОРУЖИТИСЬ

МОСКВА, столиця Московщини, 14. грудня. — Макс Літвінов заявив, що Польща розбила розоружну конференцію в Москві на приказ Франції, яка її уживає для своїх імперіялістичних цілей.

Росія, казав він, хотіла ужити сі гроші, які видає на війско, на відбудову краю. Теж саме потрібне і Польщі, але вона іде сліпо за наказами з Парижа і більшу половину державних видатків марнує на війну.

АНГЛІЯ НЕ МОЖЕ ПЛАТИТИ АМЕРИЦІ, ПОКИ ЇЙ НЕ БУДУТЬ ПЛАТИТИ

ЛОНДОН, 14. грудня. — Британський премієр Бонар Лоу заявив нині в палаті громад, що Велика Британія не може платити воєнного довгу Злученим Державам, поки їй не заплатять аліянти або Німеччина.

АМБАСАДОР ГАРВІ ПРИЇЗДИТЬ ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН, 14. грудня. — Американський амбасадор полковник Джордж Гарві приїздить до Америки на короткий час для обговорення британських воєнних довгів американському правительству.

ПЕРШІ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОМИРЕННЯ ВОРОЖИХ ТАБОРІВ В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 14. грудня. — З надходячим Різдвом появилась охота у спірних ірляндських таборах до згоди.

Виявляється, що обі сторони готові до помирення. Републиканці навіть більше від державників, бо самі посилали до останніх послів з предложенням на недільну нараду у справі помирення.

Головною перепоною помирення є домаганнє ірляндської влади, щоб републиканські повстанці зложили оружє. Повстанці готові згодитись на здачу але без зложення оружя, кажучи, що таксамо зробили Британці, коли згодились, аби ірляндське військо спинило війну, не складаючи оружя.

Всетаки громадська думка сподівається помирення перед Різдвом, з уваги, що загал ірляндського народу є проти дальшої братовбийчої боротьби, а за миром в усій Ірляндії.

БРИТАНСЬКІ ВІЙСКА ПОКИДАЮТЬ ІРЛЯНДІЮ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 14. грудня. — Нині відійшли при звуках музики і з розвиненими прапорами три полки британського війска до пристані, щоби відпливсти до Анґлії.

Се початок кінця опороження ірляндської територіі з британських війск, яке буде довершене на другий тиждень.

Нині рано британські війска передали ірляндській військовій владі всі прилюдні будинки, які вони досі займали.

ФРАНЦУСЬКИЙ КАБІНЕТ ПЕРЕД УПАДКОМ

ПАРИЖ, 14. грудня. — Французький кабінет Раймонда Пуанкаре стоїть перед упадком. Заповідають, що коли він не осягне успіху у справі німецьких „воєнних відшкодовань", так парлямент відмовить йому заяви довіря і він упаде.

ФРАНЦУЗИ ТРОЯТЬ ЖЕНЩИН ЗАТРОЄНИМИ ШПИЛЬКАМИ

ПАРИЖ, 14. грудня. — Французи видумали новий злочин для отроювання женщин. Вони колять їх затрутими шпильками вчасі як товпи женщин пересуваються многолюдними улицями Парижа.

Випадків сього злочину було в останніх днях богато, але виновників не зловлено. Се пояснюють тим, що злочинці стріляють затрутими шпильками із спеціяльних пістолетів, які держать в кишені. Вони, як кажуть, стріляють в товпу женщин, а що стріляють беззвучними пістолями, годі їх приловити.

ЗАГОВІРНИКИ НА ЖИТТЄ ГАРДЕНА ПЕРЕД СУДОМ

БЕРЛІН, 12. грудня. — Нині тут зачалась розправа проти двох заговірників, Вайхарда і Ґреща, котрі в літі виконали напад з наміром убийства на особі звісного німецького редактора Максиміліяна Гардена (Його первісне імя було Ізидор Вітковскі).

Обжалувані заявили, що за напад одержали 25,000 німецьких паперових марок від німецьких монархістів, котрі хотіли не допустити, аби Гарден поїхав зі своїми відчитами про Німеччину і про заграничну політику до Америки.

Гарден появився в суді, але зараз вийшов ізза ослаблення, бо він ще від часу нападу лічиться з тяжких побоїв.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТЕСТУЙТЕ!

Українські громади!

В день мук катованої Вашої рідної Матери, Галицької України, скликуйте віча і протестуйте перед Америкою й усім світом проти нечуваного в нових часах злочину, якого ляцькі опришки допускаються над нашим народом в Европі!

Вишліть протести до Конґресу у Вашинґтоні, до Ваших сенаторів і конґресменів, до державного сенатора Гюса, до президента Гардинґа, навіть до англійського, італійського, бельгійського, японського і француського амбасадора.

Подайте сей протест до місцевих ґазет.

Уладжуйте демонстраційні віча.

Дайте знати світови про ляцький злочин, а закутим братам і сестрам, що Ви з ними!

ІМІҐРАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ.

За послідних кілька тижнів піднеслося знов кілька поважних голосів за відкриттєм границь до Злучених Держав для іміґрації. Заявлялися за сим не лишень ріжні промислові товариства, як приміром „Злука Промислів стейту Месечузетс", але й горожанські орґанізації та політики. Навіть голова іміґраційного комітету в палаті послів Джансон мав виступити за підвисшеннєм квоти іміґрантів, так що, хто знає, Злучені Держави малиб навіть вернути до передвоєнної іміґраційної політики.

Від часу заяви Джансона не чути в сій справі про нові події. Сю мовчанку можна відай пояснити в той спосіб: Теперішний іміґраційний закон, що установляє квоту іміґрантів до 3 процент числа, що було тут в 1910. році, кінчить свою обовязуючу силу дня 30. червня 1923. року. Теперішне надзвичайне й послідне засіданнє 64-го конґресу мусить скінчитися до 4. марта, бо тоді починає урядово своє існованнє 65-тий конґрес. З огляду на те, що до кінця червня новий конґрес певно скликаним не буде, теперішний іміґраційний закон скінчить своє існуваннє 30-го червня, коли теперішний конґрес перед своїм розвязаннєм не ухвалить другого іміґраційного закона. В такім случаю Злучені Держави автоматично вернулиби до того стану, який існував перед ухваленнєм теперішнього речинцевого закона, себто до майже необмеженої іміґрації, а який тревавби так довго, поки не ухваленоби нового закона.

Отсе відай і є мовчалива політика американських законодателів: довести до скінчення обовязуючої сили іміґраційного закона; пустити відтак свобідну іміґрацію, поки не скінчиться запотребованнє Злучених Держав в нових силах; а відтак замкнути знов іміґрацію, коли сього буде потреба.

ЗАЯВА ІТАЛІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА У СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Віденський тижневик „Український Прапор" у виданню з 2. с. м. містить заяву недавнього італійського міністра закордонних справ Шанцера, яку він передав писменно послови Фаццарі, на його запит в італійському парляменті.

Ся заява в українському перекладі звучить:

„До ч. 329.

Міністерство закордонних справ поінформоване про зажалення проти польського правительства, які з галицької сторони не занедбується подавати до відома аліянтським правительствам у постійній пропаґандистичній праці в користь національного правительства.

Зовсім природно, що королівське правительство не думає резиґнувати з тих прав, які йому належаться на основі 91. арт. сен-жерменського договору, але буде виконувати їх разом з аліянтськими правительствами, бо сі права надані аліянтським правительствам разом.

Як відомо, Найвисша Рада рішеннєм з 25. червня, 1919, уповажнила Польщу окупувати Галичину по Збруч. Другим рішеннєм з 11. липня, 1919, Найвисша Рада хотіла уповажнити польське правительство до установлення цивільної адміністрації у Східній Галичині по заключенню договору з великими аліянтськими державами.

В останньому часі аліянтські держави одержали від польського правительства проект статута для Східної Галичини, який є предметом студій і взаїмної виміни поглядів між дотичними кабінетами. Справою Східної Галичини займамась також недавно Ліґа Народів і по всякій імовірности Конференція Амбасадорів буде візвана занятись нею у близкому часі.

Р и м, у жовтні, 1922. **Шанцер**, вл. р.

ПОЛЬСЬКИЙ ТРИБУНАЛ ПРИЗНАЄ, ЩО СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ НЕ ВИРІШЕНА.

Львівські польські ґазети подають, що польський окружний суд у Станиславові звільнив одного Українця, якого обвинувачено за головну державну зраду, мотивуючи сей вирок тим, що справа Галичини не є вирішена, значить — Українець не може поповнити зради польської держави. Се звільненнє обвинуваченого затвердив також найвисший польський трибунал у Варшаві, чим признав також, що Східна Галичина до Польщі не належить.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕТРУШЕВИЧ ДО АЛІЯНТСЬКИХ ПРАВИТЕЛЬСТВ, КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРІВ І ЛІҐИ НАРОДІВ.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ГАЛИЧИНИ ПРОТИ РОЗБОЮ ЛЯЦЬКОГО ОКУПАНТА

Нотою Президії Української Національної Ради з 21. падолиста с. р. представив президент др. Евген Петрушевич головним аліянтським державам, Лізі Народів і Конференції Амбасадорів дотеперішний вислід польських виборів у Східній Галичині, та поставив до них домаганнє яко до правних суверенів Східної Галичини:

1. Щоб на підставі 91. арт. сен-жерменського договору уневажнили безправно переведені Польщею вибори у Східній Галичині до польського сойму і сенату у Варшаві;

2. Щоб на підставі 92. арт. сен - жерменського мирового договору розпорядили негайне випущеннє на волю всіх політичних вязнів у Східній Галичині та виделеґували міжнародню комісію з цілию охорони населення Східної Галичини перед безправствами польської окупації;

3. Щоби згідно з постановою Найвисшої Ради Мирової Конференції з 25. червня, 1919, приступили до вирішення державного становища Східної Галичини яко незалежної держави, по думці волі населення, та відкликали польську окупаціє із Східної Галичини.

Тому що під теперішню пору обговорюється справа т. зв. Близкого Сходу, Президія Української Національної Ради звертає увагу на те, що на найблизшім Сході є невирішена справа Східної Галичини, котра в імя гуманности і миру на Сході домагається справедливого вирішення.

• • •

Нотою з 14. падолиста с. р. предложив Уряд Президента Петрушевича заклик до всього культурного світа з дати: Львів, 5. падолиста, 1922, підписаний українськими епископами і представниками всіх верховних українських краєвих організацій — головним аліянтським державам; Лізі Народів; Конференції Амбасадорів та поширив у закордонній пресі, а також роздав учасникам міжнародньої конференції в Лозанні, у Швайцарії.

З ПРИВОДУ ХВИЛЕВОГО ПОБУТУ УКРАЇНЦІВ У ВАРШАВСЬКОМУ „СЕЙМІ" І „СЕНАТІ".

Дня 28. падолиста с. р. посли польського „сейму" і „сенату у Варшаві складали приреченнє в польській мові. Їх відчитувано поазбучно і вони говорили голосно „сьлюбуєм" (прирікаю).

Коли відчитано в „сеймі" імя українського посла з Волині, **Хруцького,** він сказав своє приреченнє по українськи. Тоді повстав крик серед послів, а президія „сейму" домагалась, щоб він приреченнє повторив і по польськи. Він повторив.

Тогосамого дня складали також приреченнє члени польського „сенату". Українська сенаторка з Волині, **Левчаківська**, сказала приреченнє по українськи. Тоді повторилась там тасама історія і Левчаківська теж повторила приреченнє і по польськи.

• • •

Се є наука для придніпрянських Українців.

Ляхи хвилево загарбали Холмщину, Поліссє і західну Волинь під свою окупацію. Там таксамо як у Галичині вони безправно оголосили свої вибори.

Наші браття Холмщани, Поліщуки і Волинці, розуміють се, що ся окупація **тимчасова.** Вони розуміють і виразно та прилюдно заявляють, що їх землі се **західна частина України, яка в недалекому часі мусить знову належати до України**. Але вони погодилися з думкою що **тимчасово** можуть взяти участь у польському „сеймі" і „сенаті" задля оборони (оскільки се можливе) інтересів окупованих земель до того часу, поки ся окупація буде тривати.

Сю постанову вони перевели в діло і вибрали своїх послів до „сейму" і „сенату" у Варшаві. При виборах списались добре, бо вибрали своїх кандидатів і не допустили на чисто українській Холмщині до вибору ані одного Ляха.

Вибрали вони самих свідомих українських патріотів.

Тепер сі українські посли приїхали до Варшави. Увійшли до „сейму" і „сенату". **Увійшли на пробу**. Там побачать, що то є той польський сусід та окупант. Побачать, як можуть боронити своїх інтересів.

Вже і з самого зачатку се побачили, як складали приреченнє. Побачили, **де вони є. В тюрмі у наїзника.**

Побачив „союзник" Петлюра, **де** він є, як „союзники" Ляхи його армію, що лила кров за Польщу, запроторили в неволю, за крати, в табори, — побачать ще і Холмщани та Волинці тесаме що Петлюра.

• • •

Галичани не хотять мати нічого спільного з польськими „сеймами" і „сенатами", мимо масових арештів і розстрілів. Вони признають тільки українську державність як у Львові так в Києві. А вчасі ляцької окупації сидять в ляцьких тюрмах, не в ляцькому „сеймі" або „сенаті".

Але вони не винять занадто Дніпрян, що пішли **тимчасово** до законодатного тіла польської републики у Варшаві. Вони знають, що Україні лекше оборонити Волинь аніж Галичину, бо Волинь щойно Ляхва відірвала від України. Длятого тимчасово участь Дніпрян в польському „сеймі" у Варшаві не така небезпечна, якби була участь Галичан. А впрочім, і ще одна ляцька наука придніпрянським Українцям не зашкодить. Вони ще красше пізнають Ляхів аніж пізнали досі. А се для недалекої історії України і Польщі дуже важний чинник.

Кажуть, нема нічого злого, аби на добре не вийшло. Отже і се лихо остаточно вийде Українцям на добро. Се буде наука, наука, заплачена хвилевим запертєм себе і національного достоїнства. Але може та наука буде варта тої жертви...

Амвросій Метлинський.

СТЕП.

Їдемо з батьком степом серед ночи,
То як мій коник заграє, заскаче,
Зараз чогось мому батькові в очі
Сльози навернуться, мов він заплаче...
„Чи не спитав,
Чого плаче
Він, козаче?"
Ох, чи знаєш, каже, хлопче,
Який степ твій коник топче?
„Що-ж він каже,
Коли зна вже?"
Хто тут бився, в степу мчався?
Хто втікав, кого лякався?
„Отже й чули,
Та забули..."
Чув, чиї оце могили,
Чув, чого тут вовки вили?...
„Бач, од чого
Він, небого — ".
Колись, мій синку, ми тії могили
Трупом та трупом начиняли;
Колись, мій синку, ми в тії могили
Злих ворогів було спати клали...
„Бач, од чого
Край могили
Вовки вили!"

НАГЛИЙ СУД В ЗОЛОЧЕВІ.

Дня 25. і 26. падолиста с. р. відбувся перед трибуналом карного суду в Золочеві — наглий доразовий суд над українським селянином **Василем Ґуралевичем.** Орґани поліційні з цілого тернопільського „воєвудства" через цілий місяць збирали доказовий матеріял, потрібний для обтяження обвинуваченого.

До розправи візвано масу свідків, головно явних і тайних поліційних аґентів. Після змісту акту обвинувачення Василь Ґуралевич був учасником озброєного військового відділу, який дня 15. жовтня с. р. напав на двір Филипа Рота в Яцківцях, зборівського повіту.

Ґуралевича, який щойно дня 18. жовтня с. р. перейшов ріку Збруч, коло Луки, вертаючись яко репатріят до рідного села Страдча, в пов. Городок, дня 21. жовтня с. р. приарештували орґани поліційні в Озерянах.

Поліція найшла свідків, які бачили Ґуралєвича в Яцківцях, узброєного від стіп до голови, на сивім, або гнідім кони, убраного в сивий військовий плащ, або в білім селянськім кожусі, в сивій, або в чорній папасі.

Предсідником наглого суду був родник Панцевич, яко вотанти засідали Золотенькі, Ліпскі і Пристацевські; обжаловував прокуратор Павльо.

Оборону обвинуваченого обняли тут. адвокати др. Ваньо і др. Хомінський.

Становиско оборони було дуже тяжкє тому, що Ґуралевич ніяк не міг виказати, де був в критичнім часі.

Після зізнань В. Ґуралевича найшовся він на галицькій території щойно дня 18. жовтня с. р., т. зн. в три дні по нападі на двір в Яцківцях; не міг однак ніяк вияснити, де перебував вчасі від 18. до 21. жовтня, не памятаючи назвиск людий, у котрих в тім часі ночами перебував.

Натомісць 6 заприсяжених свідків рішучо зізнало, що Ґуралєвич дня 15. жовтня був узброєний в Яцківцях. Внески оборони трибунал відкинув.

Однак обороні удалось виказати суперечність у зізнаннях свідків, невірґодостойність їх — і трибунал по 2-дневній розправі прихилився до внеску оборони, узнав себе некомпетентним і передав справу слідчому судді.

Урятовано життє невинного, заголюканого, нашого „Івана без роду і долі".

Приготована вже до останнього акту траґедії людини чета війська відійшла зпід судового будинку, не діждавшись бажаного засуду смерти й екзекуції.

УКРАЇНКА Я ІЗ РОДУ!

В мене гордість Українки,
На устах все рідна мова —
В серці віра, ніжність жінки,
Думка чиста і здорова.

Де не булаб — всюди скажу:
Українка я із роду!
Словом й ділом се докажу,
Бо козацьку маю вроду!

Край мій рідний — Україна,
Знак мій—Тризуб в синім полі,
Рай мій — Воля, не руїна,
Не підданство чорній долі!

Я за волю України
В кождій хвилі вмерти рада!
Наших славних предків тіни —
Нам провідник і принада.

Для народа працювати
Буду всюди без упину,
Вірність в серці зберігати
До могили, до загину.

Вірна доня я народу,
Вислів мрій, думок Шевченка,
Із Франка Івана роду,
Кість Мазепи, Гордієнка!

Бережани, дня 26. X. 1922.
тюрма, число камери 26.
Микола Угрин-Безгрішний.

А „ПУБЛИКА" РЕГОТАЛАСЬ!

(З львівської „Свободи").

На лаві обвинувачених перед строгим обличем радника Анґельського засіло двох молодих людий. Прокуратор Паклінковський розпорядив процедуру наглого поступування **проти двох двайцятилітніх хлопчиків,** яким в акті обвинувачення закинуто скритовбивство провінціонального польського аґітатора Ланового. Розправа тривала три дні. Повних три дні і три ночі дожидали обвинувачені **Луцейко і Крупа** смертного присуду, від якого... нема апеляції хиба, що надія на... ласку „начельніка" польської держави... Ждали його зі спокоєм, переростаючим спроможність людських сил.

Перед поліцією, говорив акт обвинувачення, підсудні признались до вчинку. Що більше, виявили подробиці про „українську військову орґанізацію", про яку польська адміністрація „не мала поняття".

На розправі заявили оба обвинувачені, що **зізнання вимушено на них тортурами.** Обв. Крупу тортурували тричі аж до затрати притомности. Обличе його счорніло від побоїв. Про се говорила на розправі мати Крупи.

Але трибунал не дав віри її словам **а польська „публика" реготалась.** „Публика" реготалась кождий раз, як тільки один чи другий підсудний кидав тому чи другому поліційному функціонареви тяжким закидом в очі: — „Ви мене били!" Се було „смішне" для „публики".

Проминуло три дні і три страшні ночі. Прийшов день.

Польська „публика" кинулась до дверий судової салі, розпалена довгим вижиданнєм... Хто бачив той бій „публики" біля дверий судової салі з поліцією, в того раз на все розвіялась віра в людяність тої стоногої гиєни.

Ну, нарешті! Двері добули штурмом. Очі жадібні крови, впялились у дві дрібні постаті підсудних. Вже жадібні зойку вслухалися в найслабший шепіт, що міг донестись до них з лави обвинувачених.

І минала хвиля за хвилею, година за годиною... Підсудні сиділи спокійно, а „публика" хвилювалась. Ануж трибунал піде на зустріч обороні і кров не поллеться...

Відхилились двері. Із сусідньої кімнати **вийшов** предсідник, за ним **вотанти...**

Підсудні станули на „позір!" Переглянулись за оборонцями і **зрозуміли усе.** Момент і **смертний пирсуд,** від якого нема апеляції, їм прочитано. Обом присуджено смерть через повішеннє. Першим згине Луцейко, за ним Крупа. Присуд буде виконаний за три години,—о год. 1.45 мінут сполудня.

„Публика" відітхнула і прожогом кинулась до дверий, щоб побігти там до „Бриґідок", де за три години попливе кров...

Амвросій Метлинський.

КОЗАЧА СМЕРТЬ.

Де недавно козак гомонів,
Його кінь тупотів,
Як на Ляха козак налітав,
В нього спис запускав:
Там тихо по білому степові сивий
Туман розлягається,
Ясний місяць то із-за хмари погляне,
То в хмару ховається.
Степ-земля рідну й нерідну кров допиває;
А проміж трупами стогне, мов розмовляє:
То старий козак із сином віку доживає
І порубаний з посіченим він розмовляє...

— „Батьку, батьку! мені душно, мене пече,
В горлі засихає!"
— „Синку, синку! біля мене все кров тече,
Водиці немає!"

— „Батьку, батьку! хто по нас в степу заплаче,
Хто нас поховає?"
— „Чуєш, синку? чорний ворон веться, кряче,
За дяка співає!"

— „Батьку! із-за плечей мороз подирає,
В серці стине, стине..."
— „Трупом вкрийся, кровю вражою умийсь,
Й їх не трохи гине!" —

Отак розмовляло, далі застогнало,
А далі й замовкло, тільки кров дзюрчала...

Де недавно козак гомонів,
Його кінь тупотів, —
Ворон крякав, літав
І спускався й на трупах сідав:

Чуєш, як і вітер засвистів, загомонів?
Плаче, оплакує козаків, своїх братів!
Кости по степах в пісках ховає,
Пісню поминальную співає...

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ.

Кождий з Вас, Дорогі Земляки, має в Старім Краю родину та кревних. Ви дбаєте про них та щедро підпомагаєте їх під теперішню тяжку хвилю. Не забувайте отже на малих дітий Вашої рідні, що тепер нидіють морально в чужій школі. Видавництво „Світ Дитини" бажає всі села у нашому краю засипати своїми виданнями. Тому, коли бажаєте зробити милу несподіванку для дітий Ваших кревних тут у краю — то пришліть нам 1 доляр. За сю квоту ми вишлемо, на подану Вами адресу, 30 ріжнородних і найгарнійших чисел „Світа Дитини". Се буде дуже гарний дарунок на Ялинку для дітий від Вас. В той спосіб, кромі справлення великої радости дітям, причинитеся у великій мірі до піднесення культури по наших, знищених війною селах. Подумайте над сим! Не жалійте дрібного видатку на таку велику ціль! Гроші присилайте в „реджістрованих" листах на адресу:

„SWIT DYTYNY", Lviv — ul. Zimorowicza 3.

ПРОТЕСТУЙМО ГРОМАДНО В НЕДІЛЮ 17-ГО ГРУДНЯ ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ РОЗБОЇВ В РІДНОМУ КРАЮ, АЛЕ І НЕ ЗАБУДЬМО В ТОЙ ДЕНЬ ЗІБРАТИ В КОЖДІЙ ГРОМАДІ ХОЧ НАЙМЕНЬШУ ЖЕРТВУ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ! ---- БИЙМО ЛЯХІВ ЗЗА МОРЯ АМЕРИКАНСЬКИМИ ДОЛЯРАМИ, КОЛИ НЕ МОЖЕМО З АМЕРИКАНСЬКИХ ГАРМАТ! ДОЛЯРОВІ КУЛІ СЕ ТЕЖ СИЛЬНЕ ОРУЖЄ ПРОТИ ЛЯХВИ. ---- ЖЕРТВИ ШЛІТЬ ДО:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 SOUTHERN BUILDING - - - - - - - WASHINGTON, D. C.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРАНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

ДОПИСІ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На поміч українським інвалідам

З приводу надходячих різдвянних свят попросили ми добрих людий, щоби зложили свої лепти на наших бідних інвалідів, які втратили своє здоровлє і стали калїками в обороні рідного краю.

Жертви зложили слідуючі: По $1.00: О. Нагірний, М. Денеґа, А. Кемпа; по 50 ц.: Т. Луняк, С. Задорецький, С. Ґенеґа, П. Чечіль, Т. Сташук, Гриньків, Шимон Чайкоскі (Поляк); дрібними датками $3.80 — разом $10.30.

Повних $10.00 післано інвалідам через Земельний Банк. Оплата виносила 95 ц. — ріжницю доплатив О. Нагірний.

Всім жертводавцям спасибі!

Не забуваймо, що надходять свята та що треба післати дарунок нашим немічникам, вдовам і сиротам.

Олекса Нагірний.
М. Делеґа.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Є в нас, в американських Українців, дві катеґорії громад: одна вічно спить, а друга все щось робить, развраз приявляє якесь життє. Про першу ніколи не чути — хоч є в ній, славити Господа, деякі з найчисленнійших укр. громад в Злучених Державах. Про другу, а є там деякі цілком не великі укр. громади, развраз чуємо, що було там віче чи концерт чи що подібне та развраз читаємо імена сих громад у списку тих, що ратують старий край, і то таки не малими сумами. Ось одної неділі зберуть на „негайну поміч", другої на інвалідів, третої для арештованих четвертої для рідної школи чи для студіюючої молодежи і т. д. і т. д. — без кінця. До таких саме громад належить Бруклин. Що місяця дає ся громада кількасот долярів на ріжні старокраєві, патріотичні цїли і не устає у своїй жертвенности — хоч то одна з менших та біднійших наших громад. Якби так усі укр. громади давали лище стільки і так правильно та постійно, як Бруклин, то Ляхів довно з нашого старого краю виметенеби! Отсе треба піднести та зазначити на примір другим а в признаннє тим, кому належиться. Бруклинська укр. громада світить приміром другим укр. громадам, а заслуга в тім так місцевого пароха о. Лотовича та трудящих і невсипущих членів місцевого „Комітету Помочи Рідному Краєви", як і тих патріотичних жертводавців, що відкликуються не лиш духом, але і ділом, а то жертвою, на поклик своїх провідників. Ще й треба додати, що ті провідники самі перші дають добрий примір, бо крім даремного труду і посвяти часу ще й звичайно в жертвенности ідуть попереду!

Остайньої неділі, дня 10-го грудня с. р. було в Бруклині знов свято в память борців полягших за волю України. Свято зачалось панахидою в церкві за погибших в боротьбі за Рідний Край, а пополудни відбувся в церковній гали на Норт-Бруклині святочний концерт, чистий дохід з котрого був призначений на інвалідів укр. армії. Треба знов піднести в честь Бруклинців, що саля була заповнена. Не так, як то неділя передтим в Ню Йорку, де на таке саме свято та з такою самою цїлию саля заповнилась лиш пів-напів. В Бруклині инший звичай; там явились усі: мущини, жінки, молодіж, навіть дітвора. І хоч мала дрібота нераз голосно щебетала, але то нікого не вражало, бо аж серце радувалось глядіти, як матері самі прийшли і привели з собою свої діточки, аби і вони привикали до рідної пісні та слухали про рідний край.

Програма концерту була дуже ріжнородна і добірна. Входили в неї три промови (вступна о. Лотовича, реферат д-ра Цегельського про геройство укр. армії, та співреферат п. Р. Слободяна про наші обовязки супроти старого краю), три продукції мішаного хору (двацятки) під батутою п. Савицького, місцевого дякоучителя, оден жіночий дует, одно фортепянове сольо, оден мужеський квартет та одна деклямація. Сцена була гарно і відповідно до хвилі удекорована. Коли по вступній промові піднялась завіса, на сцені виринула зелена, цвітами умаєна могила та простий деревляний хрест, такий, як ставлять його в першій хвилі над полягшими, з вінком на нїм. Кругом стояв хор, що відспівав похоронний марш „Ви жертвою в бою нерівнім лягли", причім вся публика знялася з місць і стояла через цїлий час сего співу.

Хоч промов було аж три, то проте слухачі не лиш не скучали підчас них, але вислухали їх з напруженою увагою. Видко — інтересує їх рідна справа і не беруть вони її легко, так як то буває в деяких инших громадах, де в часі хочби як серіозної промови на тему нашого нерівного бою в старім краю деякі з учасників потрафлять забавлятись веселими розмовами проміж собою. Думають мабуть, що вони „то все вже знають". Бруклинці також се все знають, а однак — видко — їх серце щемить, коли почують про долю і боротьбу рідних братів і сестер за океаном, хочби і по стоперший раз! І вони слухали промов з запертим віддихом, перериваючи їх в сильнійших місцях оплесками одобрення та однодушности.

Мішаний хор під проводом п. Савицького списався прямо знаменито. Хоч нема в нім якихось надзвичайних голосів, але як цїлість він зарепрезентувався як найкраще. Хор зіспіваний, здисциплінований, вміє вдарити форте, як треба, але й вміє виконати знамените декрещендо та пяно. Се заслуга диріґента, що вміє держати хор в руках та повести його згідно з вимогами штуки, але з другого боку — видко — і співаки мають музичне почуттє та йдуть за добрим диріґентом. Треба замітити, що на виконанню хору видко було вплив хору Кошиця. Се також лиш додатно свідчить про диріґента і співаків, що так підхопили, в чім лежить високий артизм Укр. Нац. Капелі. Ще одно треба зазначити на похвалу хору, а то, що він співає виразно, не затирає слів, але навпаки деклямує їх.

Хор співав найперше похоронний марш „Ви жертвою в бою нерівнім лягли". Се трудна продукція і може стати крикливою, як недобре зіспіваний хор. Але тут вийшла вона дуже гарно і навіяла сумовитий настрій на слухачів. Другою продукцією хору було „Та не дай Господи так нікому" і „Огні горять, музика грає..." Шевченка-Воробкевича. Се ще труднійше від першої точки, бо мельодія наслідує танець, сьміх і забаву. А однак хор виконав се дуже добре. Третій виступ хору приніс нам „Думи мої, думи мої"... Шевченка-Воробкевича; відспівано се викінчено. Публика нагороджувала хор гучними оплесками та викликувала його щераз. Хор докинув як додаткову точку „Зазвенімо разом браття"... Воробкевича, відспіване з справдїшною бравурою.

Мужеський квартет (пп. Петро Малець, Павло Слободян, Волод. Половя і Волод. Ярема) заспівав „Сонце ся сховало.." Гуцалевича-Вербицького. Квартет так подобався, що викликано його еще раз.

Жіночий дует (сопран і альт) — а іменно п-и Юрчаківна і Кмита, виконали з чувством „Коли розлучаються двоє", за що одержали гучне признаннє слухачів. Дуже гарно грала на фортепяні п-а Шемердяк. Хоч фортепян не був найліпший, але пянівтка має — видко — природний талант до музики, грала легко одну американську і одну французьку композицію. П-а Шемердяк грає мельодійно. Тому грала би добре українські фортепянові композиції як Лисенка, Барвінського, а хочби і з старших Заварського („Шумки і думки", „Марш Запорожців", „Бурлаки" і т. д.) Доброю, зі зрозуміннем декляматоркою була п. А. Арнольдівна, що виступила в гарнім народнім строю та віддекламувала „Івана Підкову" Шевченка.

На закінченнє концерту хор і публика відспівали з одушевленнем „Ще не вмерла Україна", „Не пора" та „Ми гайдамаки". І мала дітвора співала завзято ті пісні. Видко — родичі, а так само укр. школа виховують їх в народнім дусі, на добрих синів і доньок України.

В часі концерту, а іменно по промові п. Слободяна заряджено окрему збірку на „Негайну Поміч", що дала $37.29.

Осьтак списуються Бруклинці.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Тов. Українська Молодіж з Ню Йорку, Н. Й. передало жертви: Михайло Опеля з Бруклин, Н. Й. $5.00; Микола Цар з Бруклин, Н. Й. $2.00.

РАЗОМ $7.00
Попередно оголошено $161.60
ЗІБРАНО ДОСІ $168.60

НА ФОНД УВЯЗНЕНИХ.

(Через „Свободу"

О. Ст. Маланяк з Aliquippa, Pa. прислав $3.00

МОБІЛІЗАЦІЯ! ПРОТЕСТ!

Чи чули? Українці міста Нюарку!

Центральний Комітет кличе Вас на

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ДНЕСЬ, В НЕДІЛЮ, 17. ГРУДНЯ
до Української Робітничої Галі,
59 Beacon Street, Newark, N. J.

о годині 6-ій вечером.

На цім вічу будуть промовляти місцеві і позамісцеві бесідники. Родимці! Жадного з нас не має бракувати на цім вічу. Всі враз піднесім сильний великий протест. Протест проти диких ляцьких бандитів, які мучать по тюрмах тисячі наших рідних братів. Протест до всего культурного світа, що й нам так як другим народам належиться бути вільними горожанами на своїй рідній землі. Всі як оден! Памятаймо на цей клич. 91-2

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ:

М. Шумейко, голова,
С. Присяжний, писар,
І. Бакун, скарбник.

УВАГА! НЮАРЧАНИ І ОКОЛИЦЯ!

Стараннем Тов. „Будучність" в Нюарку, Н. Дж., буде поставлена драма на чотири дії під заголовком

ЗАМРАЧЕНИЙ СВІТ

Написав М. Курцеба

В СУБОТУ, 16. ГРУДНЯ 1922
В УКР. БОРІТНИЧІЙ ГАЛИ,
57-59 Beacon Street, Newark, N. J.

Драма буде поставлена під проводом укр. артистки Ю. Шустакевичевої і ліпших аматорських сил нюарських.

Початок точно о годині 7.30 вечером.

ВСТУП 50 ЦНТ.

Половина чистого доходу призначена на допомогу борючимся нашим братам проти ляцько-польського гніту в Східній Галичині.

По представленню забава до пізної ночі.

За добру забаву ручить

91-92 КОМІТЕТ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ,
217-19 E. 6th Street, New York, N. Y.

Новозорганізована „Тетаральна Дружина" з найлучших сил під режісерством п-на Г. Кобзаря

— виставить —

МАТИ НАЙМИЧКА

драму в 4-ох діях І. А. Тогобочного

В СУБОТУ, 16. ГРУДНЯ 1922

Початок точно о годині 8.15 вечером. **Слідуючі штуки будуть виставлені в днях: 23, 24, 25, 30. і 31. грудня 1922 р.**

91-92 ЗАРЯД У. Т. ДРУЖИНИ.

ВЗІРЦІ ПРОТЕСТІВ ДО СЕНАТОРІВ І КОНҐРЕСМЕНІВ

Hon. ....
U. S. Senator (Congressman)
Washington, D. C.

The American citizens of Ukrainian descent and Ukrainian residents of .... beseech you to present before the American Government a protest against the recent outrages and atrocities committed by the Poles upon the Ukrainian population of East Galicia, the sovereignty of which belongs to the Alied and Associated Powers.

Hon. ....
U. S. Senator
Washington, D. C.

A Mass Meeting of Americans of Ukrainian descent and Ukrainian residents of ....
held at the .... Hall December 17, respectfully petitions you to intercede with the American Government in order to stop the recent frightful abuses, wholesale arrests, imprisonments, and executions committed by the Poles upon the Ukrainian population of Eastern Galicia.

Hon. ....
House of Representatives
Washington, D. C.

Will you kindly place before the American Government, the temporary sovereign of East Galicia, a protest against the recently repeated barbaric outrages committed by the Poles upon the Ukrainian population of Eastern Galicia because of the withdrawal of the Ukrainians from the election of the members to the Polish diet.

.... Chairman
.... Secretary

of the Mass Meeting of the Americans of Ukrainian descent and Ukrainian Residents of ....
held Dec. 17, 1922. at ....
Hall.

Hon. ....
House of Representatives
Washington, D. C.

The Polish Government, as temporary military accupant of Eastern Galicia, is terrorizing and exterminating the Ukrainians of that country by outrageous persecutions. Will you, please, protest against those frightful atrocities before the American Government; which, together with other Allied and Associated Powers is the sovereign of that oppressed country.

Americans of Ukrainian descent and Ukrainian residents of ....

.... City .... State

ПРИХІД ТРОХ КОМЕТ

Астрономічна обсерваторія Гарвардського Університету в Кеймбрідж, Месечузетс, подає, що на небі можна бачити тепер відразу три комети (хвостаті звізди, „мітли", „віхи"). Дві з них, з котрих одну називають кометою Схелерупа, другу кометою Бада астрономи оглядали вже від кількох неділь. Третя появилася в середу, 13. грудня. Її називають кометою Періна. Про появу її донесли вже кілька днів тому астрономічні обсерваторії Япану та Данії. Комета Схелерупа далася бачити землі в 1892. році. Комета Бада має належати до тих комет, що появляються всего раз на очи землі, і потім пропадають на віки в світових просторах. Щодо появи третої комети звіздарі ще непевні. Вона наближиться до землі найбільше десь коло початку січня, і тоді відай буде можна оглядати її голим оком.

УКРАЇНСЬКА ПОЗИЧКА В КАНАДІ

Українські канадійські часописі доносять, що до дня 2. грудня с. р. в Канаді зібрано на Позичку Національної Оборони $9,010.11 готівкою і $6,308,000 заявами.

Позичка розписана на $50,000. Канадійські Українці сподіваються її зібрати сеї зими.

ПІРВАННЄ ВДОВИ УБИТОГО

В місті Ню Бранcвик, Н. Дж., ішла від кількох днів розправа проти одного італійського імігранта Джорджа Джірандо, обжалованого за вбиттє Джана Мавра. Головним свідком на розправі була молода, 16-літна вдова убитого, котра зізнала, що вона бачила на власні очи, як обжалований віддав до її мужа 5 вистрілів, наслідком котрих він і помер. На основі її зізнань присяжні признали обжалованого винуватим душегубства, а суддя засудив його на 5 до 10 літ вязниці.

В дві години після скінчення росправи перед дім, в котрім жила вдова по вбитім, заїхав жовтий автомобіль. З нього висіло двох мущин, ввійшло до мешкання вдовиці, пірвало її силоміць та насильно завели до авта. Мимо її протестів та криків, вони задержали її в автомобили та відїхали. На крик жінки позбігалися сусіди, але заким вони могли дати яку раду, автомобіль вже пропав з виду.

Поліція, що слідить за виновниками крадежи людини, припускає, що уведеннє головного свідка з росправи є помстою родини засудженого за її свідоцтво перед судом.

—o—

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

Запамятайте собі, що

В НЕДІЛЮ, 17. ГРУДНЯ С. Р., О ГОДИНІ 3-ІЙ ПОПОЛУДНИ

— відбудеться —

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 367 ST. PAULS AVENUE

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ НАДУЖИТЬ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

На тім вічу не повинно бракнути ні одного Українця ні Українки! Хто лише має хоч крихітку любови до Рідного Краю, хто хоче висвободження українського народу з ляцького ярма, нехай спішить на віче і нехай кличе з собою всіх знакомих.

Запамятайте раз, що доля нашого рідного краю лежить на наших барках і лише ми, американські Українці, можемо збудувати свобідну Україну. Ми віримо, що українська громада в Джерзи Сити, на стільки дозріла, що зрозуміє вагу хвилї і явиться як один чоловік на віче, заряджене верховною орґанізацією Українців в Америці.

Комітет Обєднання.

АВСТРІЙСЬКІ НІМЦІ ХОТЯТЬ ПІЗНАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Отворенне університетських курсів для пізнання української культури, уладжених Українським Релігійним Комітетом у Відні, відбулася 20. с. м. в 46. салі теольоґічного факультету. Провід курсів спочиває в досвідних та енерґійних руках проф. д-ра Ганса Іберсберґера. Коротку привітну промову вигolосив о. ґр. Ґален, в якій м. і. зазначив, що сі курси ведуть сявже другий рік і побажав їм найкрасших успіхів.

Опісля дав проф. Іберсберґер перегляд австрійсько-українських взаємин. З великою симпатією висказався він про українські визвольні змагання, підчеркуючи з жалем, що стара Австрія занедбала богато дечого зробити для розвитку українського народу, хоч се було її обовязком. Відомий учений висловив при сій нагоді своє непохитне переконанне, що український нарід здобуде собі вже в найблизшім часі свою державність, найпачеж на области Західної України.

Іменем українських прелеґентів і слухачів промовив інж. др. Даскалюк, дякуючи ініціяторам за уладженне курсів.

Після сих привітів, які зробили на численних присутних найкрасще враження, зачав ред. Німчук курс української мови нарисом про розвій української мови і дослідів над нею.

Між присутними був ряд визначних представників науки, м. и. декан фільософічного виділу віденського університету.

ЧЕХИ БУНТУЮТЬ НІМЦІВ ПРОТИ СЕБЕ

Чеські Німці виповіли чеській державі безоглядну боротьбу. На те чеські посли з партії Крамаржа радять чеському урядови, аби він застосував до Німців безоглядний гнет. — т. є. щоб виключив Німців зовсім від управи державою, поусувавши всіх німецьких урядників та щоб згнобив всі прояви німецького стремління до самостійности. З цего сміються німецькі ґазети і пишуть, що Німці в обороні свого життя готові до всіх жертв. Чехи думають — так пишуть ці ґазети — що держава це касарня, в якій фельдвебель ходить з гарапом і робить порядок. Так не є, а про це Чехи незадовго переконаються. Так отже боротьба заострюється, особливо черeз нерозумних чеських загорільців. Оноді завалили ці загорільці памятник Йосифа II. в чисто німецькім місті Фрайденталь, що до крайности обурило Німців, бо память Йосифа II чеські Німці дуже шанують. Тай ще одну дурницю роблять чеські загорільці. Обїздять вони міста в тій части краю, яка замешкана Німцями, і уладжують пусті демонстрації. Це вже надоїло навіть тим Чехам, що мешкають серед Німців. Оноді зїхались вони на нараду і ухвалили, що така політика шкодить не тільки чеській державі, але і Чехам, що в меньшости мешкають серед Німців, бо Німці мстяться тим способом, що бойкотують Чехів.

СВЯТО 1. ПАДОЛИСТА В РОГАТИНІ, У ГАЛИЧИНІ

Як в інших містах і селах Східної Галичини, так і в Рогатині відбулось дня 1. падолиста с. р. народне свято. Свято випало з кождого огляду прекрасно. Цілий повіт прислав делеґатів, а поблизкі села явились громадно в місті. Рогадинська церква не вмістила й половини присутніх. Усякого роду шпіонів і інших „аґентів-хранителів" було також немало.

За промову на народнім святі того дня арештовано пароха Потока о. Дениса Теліщука.

БРІДЖПОРТ ПІДНОСИТЬСЯ.

ІНТЕРЕС В CRANE CO. ДУЖЕ ВДОВОЛЯЮЧИЙ. — В СУСІДСТВІ БУДУЮТЬСЯ ДОМИ З ЦЕГЛИ.—РОБІТНИКИ, КОТРІ РОЗІЙШЛИСЬ ПІДЧАС БЕЗРОБІТТЯ, ВЕРТАЮТЬ ЧИСЛЕННО НАПОВОРОТ ДО БРІДЖПОРТ

Від нашого кореспондента.

Бріджпорт, 14. грудня.

CRANE COMPANY, затрудняюча около два тисячі робітників, є філією Шікаґовської CRANE фабрики, котра є одна чи не з найбільших фабрик виробляючих охоронних накривок (valves) і пасованих рур (pipe fittings).

CRANE COMPANY, заложена в 1855 р., отворила свою філію в Бріджпорт тому двайцять літ. Занимає вісімнайцять будинків і стоплює 250 тонів металю денно, виробляючи з него витягане зелізо, виливане зелізо, сталь і мосяж.

Бріджпортські робітні мають свої власні бокти і колійові шини для відсилання своїх виробів. Інтерес, після заяви управи, є вельми вдоволяючий і нормальний, що є дуже важне, позаяк вироби CRANE COMPANY суть експортовані по цілому світу.

З двох тисяч робітників які суть заняті в Бріджпортських робітнях, підчас війни 75 процент становили чужинці. Під теперішний час тільно 50 процент суть чужинці, котрі належать до ріжних Славянських рас; відтак суть тут Італійці, Ірляндці і Скандинавійці. Праця головно сама тяжша, хотяй є тут також затруднене велике число пів-фахових робітників, як також около двіста женщин при лекших заняттях.

Тут кладеться велику вагу на обставини людського здоровля в робітнях, а при тім компанія асекурує також своїх робітників. В випадках смерти робітника, родина дістає тисячу долярів, а в випадках слабости, робітник дістає дві третих його платні через десять тижнів. Премії такої асекурації платить сама компанія, а поза се робітники зорґанізовали своє власне товариство на випадок слабости.

Зараз попри фабриці та недалеко від Bridgeport Malleable Iron Works, будується 288 малих домів з цегли, що є великою вигодою для робітників, хотячих мешкати в здоровім окруженню і по умиркованім ренті. Що більше, з розвиваючимися інтересами щораз дальше, поширюється також інтерес будівляний; помимо того, що в ріжних секціях міста побудовано вже богато нових домів, котрі суть готові для тих, що на вістку відновившогося добробуту в Бріджпорт, хотять замешкати там настало і зробити се місто своїм новим домом.

Треба зазначити також, що богато робітників, котрі підчас періоду безробіття покинули Бріджпорт, відїзджаючи в свої рідні сторони, вертають тепер великим числом до своїх старих робіт.

Вони казали „вертаємо назад до дому". Обставини там однак змінилися від часу, коли вони перший раз виїзджали звідтам, і тому вертають назад, чуючися більше в своїй хаті в Бріджпорт. Головний управитель одної з найбільших фабрик сказав інтересовну історію про робітника, котрий прийшовши до фабрики того самого дня коли приїхав з Европи, сказав, що Бріджпорт виглядає для него як власний дім поза всі инші місцевости і він радий що повернувся назад сюди. Тесаме можна обсервувати і в других фабриках де богато голоситься назад до роботи.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФУЛТОН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 263 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудні в неділю, 17. грудня під ч. 559 Вест 2-га ул. На порядку нарад буде вибір нового уряду на рік 1923. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Д. Оленський, предс.; В. Зарічний, секр.

КОРТИС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудні в неділю, 17. грудня в парохіяльній гали під ч. 124 Чорч ул. Всі повинні явитись на сім мітинґу. Буде приниматися нових членів до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — А. Шандровський, предс.; Е. Монастирський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. На річнім зборах бр. Пресв. Тройці, від. 203, зістали вибрані слідуючі нові урядники: М. Шипош, предс.; І. Балко (Ст.), з. предс.; В. Яськевич, секр.; Т. Ващишин, заст. секр.; С. Глушко, кас.; В. Шеремета, заст. кас.; Л. Кісь, тростіс; П. Дацко і П. Приступа, контрольори; Т. Смілка і К. Ляховський, прапорники; М. Волинський, кап.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів бр. св. Василія Вел., від. 168, що зістав вибраний слідуючий новий уряд: Г. Дячишин, предс.; Н. Березовський, з. предс.; Т. Іванило (с. Мих.), кас.; І. Попаца, з. кас.; П. Маник, секр.; Г. Гиба, з. секр.; І. Стек, капітан; Т. Гладун і І. Чмир, прапорники; О. Іванило, господар маєтку; А. Космина і С. Максимович, доглядачі хорих; Г. Клим і І. Лопушанський, контрольори. — П. Маник, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87 на річнім мітинґу вибрало слідуючий новий уряд: Н. Трояновський, предс.; А. Костецький, з. пр.; К. Купер, секр.; А. Стець, з. секр.; Л. Курило, кас.; І. Нестор, з. кас.; С. Хорт А. Стець і В. Максимик, контрольори; Н. Кіцак, опікун хорих; В. Удич, дверник; М. Селевич і Г. Плішка, хоруні́жі; С. Сухина і М. Смільницький, післанці. Мітинґи відбуваються в другу неділю в місяци під ч. 24 Сентрал Евеню в Кушінґс гали. — К. Купер, секр.

МИЛВОКІ, ВИС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 6. годині вечером в суботу, 23. грудня, в гали парохіяльній. Проситься всіх чденів явитись на сей мітинґ, бо маємо дуже важні справи до полагодження, а також буде вибір нового уряду на слідуючий рік. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Стецик, предс.; В. Колодрубець, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. о. Николая, від. 106 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о годині 1.30 пополудні в неділю, 24. грудня в церковній гали при Оклей і Райс стр. На порядку нарад вибір нового уряду. Кождий член повинен вирівнати свій залеглий довг. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — С. Прокопів, предс.; М. Турко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 12. годині, зараз по Сл. Божій, в неділю, 24. грудня в церковній гали під ч. 430 Сема ул. На порядку нарад справозданне урядників за цілий рік і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — К. Нижник, предс.; М. Камінський, секр.

СТ. КЛЕР, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 31 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 24. грудня в церковній гали при Мил ул. На порядку нарад важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — С. Деленко, предс.; К. Феценко, секр.

ЛЕНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 24. грудня в гали Кушинґа під ч. 24 Сентрал Евеню. На порядку нарад заприсягненне нового уряду і цілорічне справозданне уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Трояновський, предс.; В. Максимик, секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1923 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що сего місяця вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідуючих відділів:

49, 51, 53, 28, 45, 29, 39, 23, 21, 17, 11, 5, 2, 34, 47, 26, 36.

Всі повисше вимінені посилки зістали вислані почтою дня 14-го грудня (не експресом). Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".